Guru gobind singh ji essay in punjabi | Downlaod PDF

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਲੇਖ (shri guru gobind singh ji essay in punjabi) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ ਆਓ ਅੱਜ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (Shri Guru Gobind Singh Ji)

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ - ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਪ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਕਵੀ, ਬਹਾਦਰ ਜਰਨੈਲ, ਸੂਝਵਾਨ ਆਗੂ ਤੇ ਦੁਖੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ। ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ (ਦੂਜੇ) ਲਿਖਦੇ ਹਨ-

"ਵਾਹ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਮਰਦ ਅਗੰਮੜਾ ਵਰਿਆਮ ਅਕੇਲਾ।
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ।"

ਜਨਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ - ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 1666 ਈ. ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪ ਹੋਣਹਾਰ ਬਾਲਕ ਸਨ। ਆਪ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਕਲੀ ਲੜਾਈਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣਹਾਰ ਬਾਲਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰੇਗਾ।

ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿੱਦਿਆ - 1672 ਈ. ਵਿੱਚ ਆਪ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਪਟਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਸਤਰ-ਵਿੱਦਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ - ਆਪ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੁਝ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤ ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਆਏ ਤੇ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਲ ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਿਤਾ ਜੀ, ਆਪ ਨਾਲੋਂ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਕਿਹੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?" ਆਪ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਬਣ ਗਏ।

ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ - ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪ ਨੇ ਮੁਗ਼ਲ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ-ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸ਼ਸਤਰ-ਵਿੱਦਿਆ ਦੇਣੀ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਭੇਟਾ ਵਿੱਚ ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਭੇਜਣ।

ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ - ਆਪ ਦੀ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਕੰਬ ਉੱਠੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 1686 ਈ. ਵਿੱਚ ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਘਮਸਾਣ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਹੋਈ। 1699 ਈ. ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ।

ਭੁਗਲਾਂ ਵਿਰੁੱਯ ਯੁੱਯ ਅਤੇ ਅੰਤਿਭ ਮਭਾਂ - ਆਥ ਨੇ ਭੁਗਲਾਂ ਵਿਰੁੱਯ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਭਕੌਰ ਦੇ ਮਥਾਨ 'ਤੇ ਘਭਮਾਣ ਦਾ ਯੁੱਯ ਹੋਇਆ। ਇਮ ਯੁੱਯ ਵਿੱਚ ਆਥ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਮਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਜੀਤ ਮਿੰਘ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰ ਮਿੰਘ ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਦੋ ਛੋਟੇ ਮਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਰਹੰਦ ਦੇ ਨਵਾਬ ਵਜ਼ੀਰਖ਼ਾਨ ਨੇ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਣਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਆਥਣੇ ਯੋਤਰਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਣ ਕੇ ਮਦਭਾ ਮਹਿਣ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਯ੍ਰਾਣ ਤਿਆਗ ਗਏ। ਆਥ ਦਾ ਮਾਰਾ ਯਰਿਵਾਰ ਖੇਰੂੰ-ਖੇਰੂੰ ਹੋ ਗਿਆ। ਯਰੰਤੂ ਆਥ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਹੌਮਲਾ ਨਾ ਹਾਰਿਆ। ਆਥ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਲੜਾਈ ਖਿਦਰਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲੜੀ। ਇਮ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ-ਲੜਦੇ ਆਥ ਦੇ 40 ਮਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਆਥ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 40 ਭੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਖਿਦਰਾਣੇ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਭੁਕਤਮਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਯੰਜਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਆਥ ਤਲਵੰਡੀ ਮਾਬੋ ਯਹੁੰਚੇ। ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਥ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਯੂਰਨ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ 'ਜ਼ਫਰਨਾਭਾ' ਦੇ ਰੂਯ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਅੰਤ ਆਥ ਨਾਂਦੇੜ, ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਥ ਦਰਿਆ-ਕਿਨਾਰੇ ਯ੍ਰਭੂ-ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਮਨ ਕਿ ਇੱਕ ਯਠਾਣ ਨੇ ਆਥ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਛੁਰਾ ਭਾਰ ਕੇ ਆਥ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਭੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਖ਼ਭਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦੇ ਹੋਏ ਆਥ 1708 ਈ. ਵਿੱਚ ਜੋਤੀ-ਜੋਤ ਮਭਾ ਗਏ। ਮਿੱਖ ਯਰਭ ਦੇ ਯੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਤਖ਼ਤ ਦਮਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਮੰਬੰਯਿਤ ਮਥਾਨ ਹਨ।